

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»

_____ 20__ р.
протокол № _____

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**для самостійної роботи
з навчальної дисципліни**

«Конкурентоспроможність в туризмі та готельно-ресторанному господарстві»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 242 «Туризм»
освітньо-професійна програма «Туризмознавство»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Рекомендовано на засіданні
кафедри туризму та готельно-
ресторанної справи
20 жовтня 2020 р.,
протокол № 5

Розробники: доцент ДАВИДЮК Юлія
асистент ЯРМОЛЮК Діна

Житомир
2020

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 2

Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Конкурентоспроможність в туризмі та готельно-ресторанному господарстві» для студентів галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм» освітнього ступеня «магістр» всіх форм навчання. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. – 14 с.

У методичних рекомендаціях запропоновано перелік основних тем для вивчення дисципліни.

Методичні рекомендації містять мету, завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни, зміст тем, рекомендації до їх вивчення, запитання для самоконтролю, завдання та список рекомендованої літератури.

Укладачі:

ДАВИДЮК Юлія, к.е.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

ЯРМОЛЮК Діна, асистент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Рецензенти:

к.е.н., доц. кафедри менеджменту і підприємництва Катерина БУЖИМСЬКА

к.е.н., доц. кафедри менеджменту і підприємництва Світлана БРЮЧЕНКО

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 3

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1. Теоретичні аспекти конкуренції на ринку туристичних послуг ...	5
Тема 2. Конкурентоспроможність підприємств туристичної сфери	5
Тема 3. Назва Конкурентні переваги підприємств туристичної сфери на ринку послуг	6
Тема 4. Методологічні підходи до оцінювання конкурентоспроможності туристичних підприємств	7
Тема 5. Конкурентоспроможність туристичного продукту та її оцінка ...	8
Тема 6. Конкурентоспроможність персоналу сфери туризму та її оцінювання.....	9
Тема 7. Аналіз діяльності конкурентів і прогноз положення туристичного підприємства в галузі.....	9
Тема 8. Стратегії конкуренції підприємств на ринку туристичних послуг.....	10
Тема 9. Стратегічне планування в системі формування стратегії підприємств індустрії туризму	11
Тема 10. Напрями забезпечення конкурентоспроможності туристичних підприємств	12
Порядок оцінювання результатів навчання.....	13

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 4

ВСТУП

Одним із головних завдань вищої школи є розвиток пізнавальної активності студентів, виховання у них вимогливості до себе, бажання і потреби працювати творчо, постійно поповнювати і удосконалювати свої знання. Вміння самостійно засвоювати і творчо застосовувати знання є важливим показником загальної і професійної підготовки випускників вузів.

Від організації самостійної роботи багато в чому залежать результати навчання студентів та їх майбутня практична діяльність.

Самостійна робота передбачає всю активну розумову діяльність студентів у навчальному процесі, є внутрішньою основою зв'язку різних видів і форм занять між собою.

За своєю суттю самостійна робота є активною розумовою діяльністю студента, пов'язаною з виконанням навчального завдання. Наявність завдання і цільової установки на його виконання вважають характерними ознаками самостійної роботи.

Метою є надання студентам теоретичних знань щодо управління конкурентоспроможністю продукції та туристичного підприємства та формування умінь аналізувати чинники що впливають на рівень конкурентоспроможності планувати та організувати діяльність по підвищенню її рівня.

Відповідно до мети, завдання полягають у формуванні категоріального апарату особливостей і механізмів управління конкурентоспроможністю туристичного підприємства в умовах глобалізації принципи і методи підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства, показники та фактори конкурентоспроможності підприємства та сформулювати навички із застосування загальних та спеціальних методів управління конкурентоспроможністю туристичного підприємства; розробляти, корегувати та контролювати стратегію конкурентоспроможності підприємства та організувати діяльність щодо її реалізації.

Усі елементи навчального процесу є самостійною практичною роботою, оскільки студенти здійснюють їх певною мірою індивідуально, в позааудиторний час.

Самостійна робота сприяє формуванню у студентів інтелектуальних якостей, необхідних майбутньому спеціалістові. Вона виховує у студентів стійкі навички постійного поповнення своїх знань, самоосвіти, сприяє розвитку працелюбності, організованості й ініціативи, випробовує його сили, перевіряє волю, дисциплінованість тощо.

Основними формами керівництва самостійною роботою студентів є визначення програмних вимог до вивчення навчальних дисциплін; орієнтування студентів у переліку літератури; проведення групових та індивідуальних консультацій; організація спеціальних занять з вивчення та опрацювання наукової та навчальної літератури, прийомів конспектування тощо.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 5

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Кількість годин самостійної роботи: 2

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей.

1. Особливості конкуренції на ринку туристичних послуг
2. Інтенсивність конкуренції на ринку туристичних послуг
3. Основні функції та зміст ринку туристичних послуг
4. Методи конкурентної боротьби, їх зміст
5. Сутність недобросовісної конкуренції
6. Основні умови ефективної конкуренції
7. Шляхи попередження монополізму в індустрії туризму
8. Риси властиві олігополістичному ринку.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Якою за ступенем інтенсивності може бути конкуренція?
2. Перерахуйте форми конкуренції
3. Охарактеризуйте методи конкуренції
4. Перерахуйте фактори, що впливають на конкурентну боротьбу
5. У чому механізм ринкового регулювання конкурентних відносин
6. Перерахувати основні функції, що виконує ринкова конкуренція.
7. Визначити методи конкурентної боротьби і розкрити їхній зміст
8. До яких негативних наслідків може призвести конкуренція?
9. Охарактеризуйте економічні умови які в нашій країні було створено для розвитку конкуренції в туризмі
10. Перерахуйте основні засоби конкурентної боротьби на ринку туристичних послуг
11. За якими напрямками ведеться конкурентна боротьба на ринку туристичних послуг України? .

Рекомендована література:

1. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. № 2210-III
2. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»
3. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.
4. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац. торг.-екон.ун-т, 2006. – 180 с.
5. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.

ТЕМА 2. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Кількість годин самостійної роботи: 2

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, понятійний диктант.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 6

1. Характеристика основних способів суперництва
2. Відмінності між «ринком покупця» і «ринком продавця»
3. Сильні і слабкі сторони індивідуума капіталістичної економіки
4. Основні етапи розвитку теорії конкуренції
5. Сутність принципу «невидимої руки»
6. Сутність концепції рушійних сил.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Охарактеризувати суб'єкти і об'єкти конкурентної боротьби на ринку туристичних послуг.
2. Охарактеризувати специфіку конкурентної боротьби в індустрії туризму.
3. Проаналізувати види конкуренції, характерні для ринку туристичних послуг.
4. Перелічіть основні умови ефективної конкуренції.
5. Назвати основні шляхи попередження монополізму в індустрії туризму.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. № 2210-III
2. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»
3. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.
4. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац.торг.-екон.ун-т, 2006. – 180 с.
5. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.

ТЕМА 3. КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ НА РИНКУ ПОСЛУГ

Кількість годин самостійної роботи: 4

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей.

1. Система цінності як джерело пошуку конкурентних переваг.
2. Вплив споживачів послуг на конкурентні переваги.
3. Конкурентні переваги не правового характеру.
4. Конкурентні переваги, засновані на економічних факторах
5. Технологія формування конкурентних переваг

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Дайте визначення поняття "конкурентна перевага"
2. У чому проявляється відносність конкурентної переваги?
3. Охарактеризуйте модель п'яти сил конкуренції в галузі.
4. Які головні моменти визначають вибір конкурентної стратегії?

Рекомендована література:

1. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 р. № 2210-III
2. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»
3. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац..торг.-екон.ун-т, 2006. – 180 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 7

4. Должанський І.З., Загорна Т.О. Колнкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.

5. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник. Видання 2-ге, доповнене. / К.І Редченко – Львів: «Новий Світ - 2000», , 2003, – 272с.

ТЕМА 4. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кількість годин самостійної роботи: 2

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, проведення дискусій.

1. Методи оцінювання конкурентних позицій підприємства сфери індустрії туризму.
2. Рівень конкурентоспроможності туристичних підприємств.
3. Ознаки за якими визначають конкурентів оцінюваного туристичного підприємства
4. Порядок оцінювання конкурентоспроможності підприємства параметричним методом
5. Критерії та показники визначення конкурентоспроможності туристичних підприємств на фінансовому, кредитному ринках.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Назвіть показники, що застосовують для оцінювання конкурентоспроможності підприємства
2. У чому проявляється специфіка діяльності туристичних підприємств?
3. Перелічіть вимоги, яким повинні відповідати підприємства, що є конкурентами досліджуваного туристичного підприємства
4. Як поділяється вся інформація про конкурентів ?
5. Назвіть показники конкурентоспроможності підприємств туризму
6. Якими показниками оцінюється ефективність реалізації послуг?
7. Від чого залежить ефективність туристичної діяльності?
8. Назвіть методи за допомогою яких отримують первинну інформацію для аналізу конкретних аспектів діяльності конкурента

Рекомендована література:

1. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.

2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац.торг.-екон.ун-т, 2006. – 180 с.

3. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.

4. Опанащук Ю. Я. Напрями вдосконалення оцінки якості обслуговування в туристичних підприємствах / Ю.Я. Опанащук // Вісник ЛКА : збірник , наукових праць. – Львів : вид-во ЛКА, 2009. – Вип. 31. – С. 134-141. – (Серія економічна).

ТЕМА 5. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ ТА ЇЇ ОЦІНКА

Кількість годин самостійної роботи: 2

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, опитування, заслуховування та обговорювання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 8

доповідей.

1. Конкурентоспроможність послуги і методи конкурентної боротьби.
2. Критерії та показники оцінки конкурентоспроможності туристичного продукту
3. Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності туристичних послуг
4. Життєвий цикл конкурентної переваги.
5. Умови забезпечення конкурентоспроможності туристичної послуги.
6. Основні та другорядні вимоги до продукту-аналогу конкурента, що використовується в оцінюванні конкурентоспроможності туристичного продукту.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Розкрити сутність конкурентоспроможності туристичного продукту.
2. Якими є основні риси категорії "конкурентоспроможність туристичного продукту"?
3. Назвати умови забезпечення конкурентоспроможності туристичного продукту на різних етапах його виробництва.
4. Що таке конкурентна перевага туристичного продукту? Назвати основні види конкурентних переваг туристичного продукту.
5. Назвати основні критерії та показники конкурентоспроможності туристичного продукту.
6. Якими є основні етапи оцінювання конкурентоспроможності продукту підприємств туристичної сфери?
7. Перерахувати основні та другорядні вимоги до продукту-аналогу конкурента, що використовується в оцінюванні конкурентоспроможності туристичного продукту.

Рекомендована література:

1. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.
2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 180 с.
3. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.
4. Опанащук Ю. Я. Напрями вдосконалення оцінки якості обслуговування в туристичних підприємствах / Ю.Я. Опанащук // Вісник ЛКА : збірник , наукових праць. – Львів : вид-во ЛКА, 2009. – Вип. 31. – С. 134-141. – (Серія економічна).
5. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник. Видання 2-ге, доповнене. / К.І Редченко – Львів: «Новий Світ - 2000», , 2003, – 272с.

ТЕМА 6. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Кількість годин самостійної роботи: 2

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей.

1. Вимоги до персоналу туристичних підприємств.
2. Перелік основних посад працівників туристичних підприємств, навичок і рівня освіти, необхідних для їх виконання.
3. Рівень кваліфікації персоналу.
4. Творча активність і трудова дисципліна працівників.
5. Навмисні і ненавмисні порушення трудової дисципліни обслуговуючим персоналом.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 9

6. Індивідуально-особистісні риси персоналу.
7. Санітарно-гігієнічні умови праці, створені на підприємстві.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. У чому полягають особливості й роль персоналу в досягненні конкурентоспроможності сучасних організацій, підприємств туристської індустрії?
2. За якими критеріями оцінюється рівень кваліфікації персоналу?
3. Розкрийте сутність поняття «конкурентоспроможність працівників туристичного підприємства».

Рекомендована література:

1. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.
2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 180 с.
3. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ.-ри, - 384 с.
4. Опанащук Ю. Я. Напрями вдосконалення оцінки якості обслуговування в туристичних підприємствах / Ю.Я. Опанащук // Вісник ЛКА : збірник , наукових праць. – Львів : вид-во ЛКА, 2009. – Вип. 31. – С. 134-141. – (Серія економічна).

ТЕМА 7. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ КОНКУРЕНТІВ І ПРОГНОЗ ПОЛОЖЕННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ГАЛУЗІ

Кількість годин самостійної роботи: 4

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей.

1. Джерела інформації про діяльність підприємств індустрії туризму.
2. Вимоги до вибору підприємств-конкурентів для оцінювання конкурентоспроможності.
3. Порівняння практики ціноутворення і динаміки цін.
4. Аналіз організації збутової мережі й засобів стимулювання продаж
5. Форми прямого й непрямого вираження намірів конкурента.
6. Порівняння стратегій позиціонування послуг на ринку.
7. Побудова конкурентної карти ринку й систематизація конкурентних переваг.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. П'ять сил конкуренції (за М.Портером)
2. Чинники, що впливають на рівень конкурентної боротьби в сфері туризму.
3. Значення маркетингових досліджень конкурентів
4. Побудова конкурентної карти ринку. Матриця конкурентної карти ринку

Рекомендована література:

1. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.
2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 180 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 10

3. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.
4. Опанащук Ю. Я. Методичні засади дослідження якості туристичних послуг / Ю. Я. Опанащук // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – №10. – С. 180-181.
5. Опанащук Ю. Я. Напрями вдосконалення оцінки якості обслуговування в туристичних підприємствах / Ю.Я. Опанащук // Вісник ЛКА : збірник , наукових праць. – Львів : вид-во ЛКА, 2009. – Вип. 31. – С. 134-141. – (Серія економічна).
6. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник. Видання 2-ге, доповнене. / К.І Редченко – Львів: «Новий Світ - 2000», , 2003, – 272с.

ТЕМА 8. СТРАТЕГІЇ КОНКУРЕНЦІ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Кількість годин самостійної роботи: 4

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, тестування, заслуховування та обговорювання доповідей.

1. Підходи до аналізу внутрішнього середовища підприємства.
2. Методика оцінки стратегічного потенціалу і конкурентного статусу підприємства
3. Поняття ризику стратегії підприємства.
4. Стратегія негайного реагування на потреби ринку.
5. Типи конкурентної поведінки підприємств на ринку туристичних послуг.
6. Прийнятний ризик стратегії підприємства.
7. Підходи до декомпонування корпоративної стратегії підприємства.
8. Порядок формування стратегії зовнішнього розвитку підприємства.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Опрацювати інформацію «Особливості формування конкурентних стратегій туристичних підприємств у сучасних умовах» за посиланням http://economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/26.pdf. Проаналізувати відоме підприємство туристичної або готельно-ресторанної сфери на предмет конкурентних стратегій, які реалізуються.

Рекомендована література:

1. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.
2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац.торг.-екон.ун-т, 2006. – 180 с.
3. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.
4. Пуговкін Д. Методика використання гнучкого методу сегментації споживчого ринку / Д.Пуговкін // Маркетинг і реклама. – 2009. – №12 – С. 20-22.
5. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник. Видання 2-ге, доповнене. / К.І Редченко – Львів: «Новий Світ - 2000», , 2003, – 272с.

ТЕМА 9. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

Кількість годин самостійної роботи: 5

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 11

літератури для обговорення питань, тестування, понятійний диктант, фронтальне та індивідуальне опитування заслуховування та обговорювання доповідей.

1. Зміст розділів стратегічного плану.
2. Поняття і загальна характеристика бізнес-плану
3. Зміст і методика складання інвестиційного бізнес-плану
4. Зміст і методика складання бізнес-плану фінансового оздоровлення.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Стратегічні пріоритети на засоби програми підвищення конкурентоспроможності підприємства.
2. Сфери та форми підвищення конкурентоспроможності підприємства.
3. Зовнішні та внутрішні передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності підприємства.
4. Стадії процесу розробки програми підвищення конкурентоспроможності підприємства.
5. Складові та послідовність контролю програми підвищення конкурентоспроможності підприємства.
6. Досвід вітчизняних підприємств у розробці та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності.
7. Етапи розробки і реалізації конкурентної стратегії підприємства.
8. Характеристика рівнів систематизації стратегічних цілей управління конкурентоспроможністю підприємства.

Рекомендована література:

1. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.
2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 180 с.
3. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.
4. Пуговкін Д. Методика використання гнучкого методу сегментації споживчого ринку / Д. Пуговкін // Маркетинг і реклама. – 2009. – №12 – С. 20-22.
5. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник. Видання 2-ге, доповнене. / К.І Редченко – Львів: «Новий Світ - 2000», , 2003, – 272с.
6. Саух І.В. Класифікаційна модель та характеристика стратегій туристичних підприємств Режим доступу: ven.ztu.edu.ua/article/download/119586/114573

ТЕМА 10. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кількість годин самостійної роботи: 5

Зміст самостійної роботи: опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань, тестування, фронтальне та індивідуальне опитування заслуховування та обговорювання доповідей.

1. Якість туристичних послуг.
2. Ліцензування туристичної діяльності.
3. Сертифікація туристичних послуг.
4. Сутність поняття всеохоплюючого управління якістю.
5. Порівняйте системи TQM та стандарти серії ISO 9000.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 12

6. Охарактеризуйте елементи та критерії обслуговування споживачів у підприємствах сфери туризму.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ:

1. Актуальність використання окремих методів для оцінювання системи управління конкурентоспроможністю турпідприємства.
2. Переваги та недоліки моделей управління конкурентоспроможністю підприємства.
3. Роль PEST-, SPACE- та SWOT-аналізів у системі управління конкурентоспроможністю підприємства.
4. Використання карти «портфеля конкурентних переваг» у моделюванні системи управління конкурентоспроможністю турпідприємства.
5. Синергія стандартних рішень за матрицею «балансу життєвих циклів» згідно з фазами життєвого циклу продукції.
6. Параметризація відносної частки ринку та рівня конкурентоспроможності у матриці «конкурентоспроможність/частка товарного ринку».
7. Інформаційне забезпечення моделювання системи управління конкурентоспроможністю підприємства.

Рекомендована література:

1. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанный бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.Г Агафонов – К.: Знання України, 2002. – 352 с.
2. Гаврилюк С.П. Конкурентоспроможність підприємства у сфері туристичного бізнесу : Навч. посіб. – К.: Київ, нац. торг.-екон.ун-т, 2006. – 180 с.
3. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літ-ри, - 384 с.
4. Ковтун О.І. Стратегія підприємства : Навч. посібник. 2-ге вид., стереотип / Ковтун О.І. – Львів: "Новий Світ – 2000", 2006. - 388 с.
5. Опанащук Ю. Я. Методичні засади дослідження якості туристичних послуг / Ю. Я. Опанащук // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – №10. – С. 180-181.
6. Опанащук Ю. Я. Напрями вдосконалення оцінки якості обслуговування в туристичних підприємствах / Ю.Я. Опанащук // Вісник ЛКА : збірник , наукових праць. – Львів : вид-во ЛКА, 2009. – Вип. 31. – С. 134-141. – (Серія економічна).
7. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник. Видання 2-ге, доповнене. / К.І Редченко – Львів: «Новий Світ - 2000», , 2003, – 272с.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Підготовка оглядів періодичної літератури наукових монографій.
2. Підготовка рефератів доповідей за обраною темою.
3. Добір і обробка статистичної інформації підготовка аналітичних довідок.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби діагностики успішності навчання – завдання для самостійної роботи, тестові комплекти завдань для контрольних модульних робіт, індивідуальні завдання, теми рефератів. Такими завданнями є насамперед професійні задачі, що моделюють реальні ситуації, з якими може зустрітися випускник у практичній діяльності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 13

У процесі оцінювання знань студентів враховується: обсяг відомостей, оперування поняттями, категоріями, фактами, основними теоріями, законами, закономірностями й принципами, змістовна характеристика методів, процедур та методики дій, щодо використання теоретичних і практичних знань у майбутній практичній екскурсійній діяльності.

Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

До критеріїв оцінювання знань відносимо: своєчасність виконання завдань, самостійність, оригінальність мислення, відповідальність, уміння відстоювати свою думку, глибину засвоєння теоретичних знань (це перевіряється тестуванням), уміння структуровано викладати матеріал, використовувати наочність.

Оцінювання знань студента під час виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; арифметична правильність виконання розрахункових завдань; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення іспиту, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює 100. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 60. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/3/242.00.1/М/- 2020
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 14

82 – 89	В	добре		
74 – 81	С			
64 – 73	Д	задовільно		
60 – 63	Е			
35 – 59	FX	незадовільно		не зараховано
1 – 34	F			